

Szemés Csavar

11. szám

TEÁTRUM PINCEHELY GALÉRIA

„az ember galériája” TPG Csoport
alkalmi kiadványa

2015. június

TELLINGER ISTVÁN
grafikusművész emlékkiállítása

ÜVEGES TAMÁS írásai és
BADACSONYI FERENC fotográfiái

BORSOS ISTVÁN
szobrászművész kiállítása

ISMAIL KHAYAT festőművész és
ISMAIL HAYAS fotóművész
(iraki-kurd művészek) kiállítása

15. LÉGYOTT – BARTÓK PLUSZ FORDULTA,
(a Spanyolnátha művészeti folyóirat kiállítása)

TELLINGER ISTVÁN (1940-2008.)

grafikusművész emlékkiállítása

TPG, 2015. február 19 – április 29.

Köszöntőt mondott: Kákóczki András művészettörténész, Litwin József iparművész és Urbán Tibor képzőművész, Kurátor: Urbán Tibor

Tellinger István Munkácson született, de születése után Miskolcra költöztek. Rendkívül szegényes körülmények között éltek a Toronyalja utcában. Sok mindennel foglalkozott: volt lakatosinas és segéd, dolgozott az építőiparban technikusként, tervezőként. A pesti lakatos iskolában a szakrajztanára egy festőművész volt, Bor Ferenc, akinek hatására felébredt, megerősödött rajzolásai szenvedélye (később mondta magáról, hogy „kényszeres rajzoló”). A Képzőművészeti Főiskolára kétszer is megkísérelte a felvételt – sikertelenül. A képzőművészettel aktívan 1960-ban kezdett el foglalkozni, bekapcsolódott az akkoriban már országos hírű Miskolci Grafikai Műhely munkájába. Az ott munkálkodó grafikusok (Kondor Béla, Lenkey Zoltán, Csohány Kálmán) segítségével sajátította el a grafika szakmai ismereteit, de főleg Lukovszky László segítségével, akit mesterének is tekintett, aki „kinyitotta a szemét”.

Első kiállítása a Libresszó nevű könyvtár-kiállítóhelyen volt 1969-ben. Ettől kezdve folyamatos résztvevője volt a helyi, majd országos kiállításoknak. A grafika, a rézkarc, és a linóleummetszet volt fő kifejezési formája – részben Lukovszky hatására is, de fametszettel is foglalkozott. Ké-

sőbb – főleg az 1990-es évektől – színes grafikákat, majd festményeket is készített, annak ellenére, hogy magát mindig is grafikusnak tartotta. Sajátos kifejezésformája feltűnést és elismerést hozott számára a különböző kiállításokon. „Az én filozófiám az, hogy megpróbáltam mindig is azt megrajzolni, azt megfesteni, amit én gondolok, én érzek. ... Mert a művészet az átfogalmaz, átír” – nyilatkozta. Sokat foglalkozott újsággrafikával is (mint a miskolci grafikusok közül többen): 1967 óta jelentek meg munkái az Élet és Irodalom, a Napjaink, az Észak-Magyarország, a Népszava, a Magyar Hírlap lapjain, sőt önálló grafikai számok is megjelentek alkotásaival (*Borsodi Szemle, Élet és Irodalom, Borsodi Művelődés, Könyvtáros*). Szívesen foglalkozott kisgrafikákkal, ex librisekkel, amikkel díjakat is nyert. Anyagi okokból – de hivatástudatból is – rajzot tanított, a Gábor Áron Művészeti Szakközépiskolában. Zárkózott, néha keserű hangú művésznek tartották. Ezt ő maga is elfogadta, de 50 éves korától kezdett megváltozni világlátása. „Mindzen zárkózottságom és keserűségem a szorongásaimból fakadt. ... Messzebről nézve a dolgokat sokkal kevesebb szomorúságra okot adó dolgot látok, és sokkal több izgalmas kérdést találok a körülöttem lévő világban” – mondta.

Tagja volt a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Grafikusművészek Szövetségének. Alkotásait őrzi például a miskolci Herman Ottó Múzeum, a Miskolci Galéria, a Magyar Nemzeti Galéria. Miskolc városától megkapta a Kondor Béla-díjat.

1977-ben az Ady Endre Ex Libris pályázat II. díját; 1984-ben a Herman Ottó Múzeum Ex libris pályázat különdíját kapta. A kiegyensúlyozott folthatású, tiszta rajzolatú kisgrafikáiban (linómetszetek) jutott el a legmagasabb szintre. Sátoraljaújhely város és a Kazinczy Társaság több kiadványához készített grafikákat, tagja volt a Kisgrafikai Barátok Körének.

Mezei Ottó ezt írta művészetéről: „...grafikai lapjainak (képeinek) művészi hitele, meggyőzőereje nőttön-nőtt, még ha mindezt alig kísérte is megbecsülés, külső elismerés. E következetes (kutató)munka eredményeként teremtette meg a maga gondosan és hajlékonyan artikulált művészi nyelvét, amely a grafikai és festői elemek alkalmazása révén, bármiféle stiláris monotonia nélkül változatos formai összefüggések megjelenítésére vált alkalmassá.” Ő maga így írt ugyanerről: „»Művészi hitvallásom« érzelmeim, gondolataim, rögeszméim, a világról és emberekről alkotott saját véleményem képekben történő megfogalmazása. Az esztétikai kategóriák, képi fogalmazás és mesterség megtanulása. Hitem, hogy az általam feldolgozott témák adalékai, részei lehetnek a mának és saját életemnek.”

Tellinger István munkája

ÜVEGES TAMÁS írásai és BADACSONYI FERENC fotográfiái

Petró-ház, 2015. február 25 – április 19.

Moderálta: Kákóczki András művészettörténész, Megnyitotta: Vass Tibor költő

Kurátor: Hajdú Ildikó, Urbán Tibor

Pincetorzó

a Mária utcába siettem
akkor este volt
csikkek szisztegetek a
talpam alatt
miközben azon
gondolkodtam
magányunk

nagyvárosi farkasok
lefejezett próbababák vagyunk

A Vesta szűz dicsérete

csak árnyak
szivárványba olvadó
testeden
a hús misztériuma
lelked védelmében
játéka
szűzen óvott

Ministránsok

lépések
ezek uraim
szakrális lépések

Film noir

és akkor
ott az esőben
táncoló
elvarázsolt lány
elvarázsolt
Betty Blue
ahányszor rád nézek
Aby Blue
elsuhanó kíváncsi
autóból mások életét élő párok
s mi állunk
köröttünk
elmosódva a világ
régifilm
új szereplők
a történet vég(d)telen

BORSOS ISTVÁN

szobrászművész kiállítása

TPG, 2015. április 9 – május 25.

Megnyitotta: Borsos István szobrászművész, Kurátor: Urbán Tibor

Borsos István munkája

Emlékezés

1935-ben Püspökladányban három lány után születtem. Nagy volt a családban az öröm. Édesanyámtól, lánytestvéreimtől annyi szeretetet kaptam, amiből még ma is tudok osztogatni.

Kicsi koromtól állandóan azt hallottam otthon, hogy nekem tanulnom kell. Általános iskolás koromban Dorogi Márton tanárom ösztönzött erre. Így lettem „tanult ember”, és értelmiségi: matematika-fizika rajz szakos tanár.

Az egyetem elvégzése után 1956 viharai Encsre sodortak, 6 évet tanítottam az általános iskolában.

1962-ben megbíztak az első gimnáziumi osztály vezetésével, 1963ban pedig a felépült gimnázium irányításával. 28 évesen a megye legfiatalabb gimnáziumi igazgatója lettem, 1995-ben nyugdíjba vonulásomkor a legrégebbi.

Szeretet, törődés, szigor volt a legfontosabb pedagógiai elvünk, aminek sikereinket köszönhattuk. Már attól is elégedett lehetnék, hogy egy sikeres gimnáziumot, egy élvonalbelit adtam át utódomnak.

Szerettem tanítani, jól éreztem magam a diákok között. Nagyon sokat dolgoztam. Munkámat kitüntetésekkel ismerték el. Rendszeresen jelentek meg írásaim pedagógiai lapokban.

Gyermekkorom óta szobrászkodom, rendszeresen kiállítok. Itt találtam rá a csodálatos rakacai szürkemárványra. Szobraim többségét ebből faragom. Öröm számomra, hogy a kezem alatt egy szikladarabból, harmóniát tükröző szobor születik. Annak is örülök, hogy tetszenek a tárlatlátogatóknak.

Szobrászi munkásságom két díjjal is elismerték. 8 évig voltam önkormányzati képviselő. Rendszeresen jelennek meg írásaim az Encsi Hírekben. Ma is érdekel a közösségek sorsa. Szép családom van: feleségem, két lányom, hét unokám. Pénzem az nincs. Életem során annyi mindennel törődtem, hogy nem értem rá pénzt keresni. Számomra ma is az igazi öröm, hogy bárhova megyek, orvoshoz, hivatalba, boltba, vállalatokhoz, mindenhol volt gimnazista tanítványaim mosolyognak rám. Viszontérem azt a szeretetet, amit diákkorukban nekik adtam.

Borsos István

Iraki-kurd művészek a TPG-ben

ISMAIL HAYAS festőművész és ISMAIL KHAYAT fotóművész kiállítása

TPG, 2015. május 28 – június 6.

Kurátor: Kákóczki András

Egy szerencsés véletlen és személyes ismeretség alapján betekintést kaphatunk a kortárs iraki kurd képzőművészetbe és fotóművészetbe: Ismail Mohammed Salih Khayat képzőművész és fia, Al-Daloiy Hayas Ismail Mohammed Salih fotóművész mutatkozik be – első alkalommal Magyarországon - egy kamara tárlattal. Ismail Khayat már régóta Irak egyik vezető képzőművésze, aki stílusában közel áll az európai festészethez. Már több kiállítása volt Európában és az Amerikai Egyesült Államokban is. Fia Al-Daloiy Hayas Ismail Mohammed Salih fiatal fotóművész, aki most bontogatja szárnyait. A két művész miskolci kiállítása egy nagyobb németországi tárlat előzetes bemutatkozása.

Ismail Khayat munkája

Halak, madarak, maszkok

Ismail Khayat kiállítása

Khanaqinban Telkhánánál született 1944-ben. A Baqubai Tanári Intézetben diplomázott 1966-ban. Kurdisztán nagy városaiban 45 önálló kiállítása volt, mint Sulaimaniyah, Dubok, Hawler, Kirkuk, Khanagin, Baghdad. A kurdisztáni régió kívül Anglia, Norvégia, USA, Franciaország, Belgium, Jordánia városaiban szerepelt 1966 és 2008 között. Németországban és Indiában 2014-ben láthatta munkáit a nagyközönség.

1967 és 2007 között a Sulaimaniyani Iskola művészeti vezetője tisztségét töltötte be, majd a kurdisztáni Regionális Kormány Tájékoztatási Minisztériumában Képzőművészeti Igazgató feladatkörét látta el a fővárosban és Sulaimaniyahban.

2004-ben kitüntették országában.

A Világképzőművészeti Szövetség, és az Iraki Képzőművészeti Szövetség tagja. Jelenleg nyugdíjas, Sulaimaniyahban él. Alkotókedve az utóbbi időben sem csökkent. Fő témái a „Halak, Madarak, Maszkok”.

Fotók Kurdisztánból

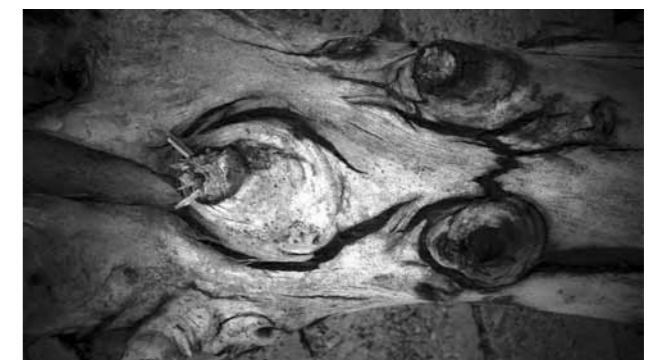
Hayas Ismail kiállítása

A kurdisztáni Sulaimaniban, művészcsaládban született: édesanyja színésznő, édesapja képzőművész. Nagypapja író és színész volt. Ez a családi környezet határozta meg személyiségét, s ő maga is művész lett, 2013-tól az AUIS Egyetem hallgatója, ahol színművészetet, színjátszást, illetve operatőri ismereteket tanul. 2015-ben a legjobb videó-készítő díját nyerte az egyetemen.

2015 májusában kiállítást rendezett és a fényképek értékesítéséből származó bevételt a menekültek megsegítésére ajánlotta fel.

Tagja a Kurdisztáni Fényképészek szövetségének.

Ismail Hayas munkája

15. LÉGYOTT – Bartók plusz fordulta

a Spanyolnátha művészeti folyóirat kiállítása

TPG, 2015. június 20 – július 20.

Köszöntőt mondott: Vass Tibor, a Légyott alapítója

BARTÓK PLUSZ FORDULTA

Évfordulók jegyében telik az esztendő. Ellenőrizni illik, jók-e az irányjelzők. Tavaly voltunk tízévesek, lássuk meg, idén is jó-e még a jobb és a bal index, működik-e az alsó és a felső. A felső index felsője. Merthogy az is működő irányjel. A 19. SPN könyvre lapot húzok, folyóiratot.

2015-ben 15. az illendő Légyott, a Bartók Plusz Operafesztivál spanyolnáthás kísérőrendezvénye. 20. lesz a nyári Önök kerték Spanyolnátha Kertfesztivál, 5 éves a Spanyolnátha Nemzetközi Mail Art Művésztelep. Miskolcon (június) 20-án rendezzük a 15. Légyottot, Hernádkakon (augusztus) 15-én a 20. Kertfesztivált.

70 éve halt meg Bartók Béla.

Tehát az évfordulók jegye. Az évfordultaké. Nehéz szó az évfordulta. Furdal, fordul az ismeret, illendően nehezek benne az évek, az év-nehez szavak: Bartók, Béla.

Arra jutottam, a legnehezebb összehozni azt lesz, hogy a fordultás opfesztkönyvet a fordultás SPN Könyvek címszereplői alkossák. Miért ne a nehezebb irányzatot választanánk, ha már a jelzők jók. Legyünk együtt fordultak, az utánunk jövőknek mutassuk meg, merre mozdultunk. Merre a Bartók plusz fordultánk. Legyenek velünk azok, akik szerkesztőségünk tagjai mellett említettek a könyvsorozat jegyzékében: ők közreműködésüktől kezdve minden könyvünkben szerepelnek, s szerepelni is fognak, míg világ a világ, SPN az SPN.

Legyen velünk digitális könyvünk kiadásának tervezője ^{Barbély Virág Székelyhídi Zsolt}, legyenek velünk fűlszövegíróink ^{Kőrösi Zoltán Berka Attila} ^{Székelyhídi Zsolt} ^{Ladik Katalin Székelyhídi Zsolt} ^{Petőcz András Berka Attila} ^{Székelyhídi Zsolt} ^{Székelyhídi Zsolt} ^{Vörös István Vass Tibor} ^{Mennyi Sennyei}

^{Vörös István Székelyhídi Zsolt} ^{Mennyi Sennyei}, fordulóikon köszöntöttek ^{Jelenlét 50} ^{Petőcz András 50. születésnapjára}

^{Helyszínes szélesvászonidő} ^{Székelyhídi Zsolt 40. születésnapjára} ^{Tőlem távoli cselekedeteim} ^{Világotott versek Vörös István 50. születésnapjára}, s az SPN

Könyvek szerkesztői, munkatársai, a szerkesztőség tagjai ^{Berka Attila, Székelyhídi Zsolt, Urbán Tibor, Vass Nóra, Vass Tibor}. Ím, így fordultás a 19. SPN könyv, a Bartók plusz fordulta, így illendő a névsor, a *fordulatos kör*, a Spanyolnátha Könyvek kötetsorozatának *abszolút* indexe felül is, alul is.

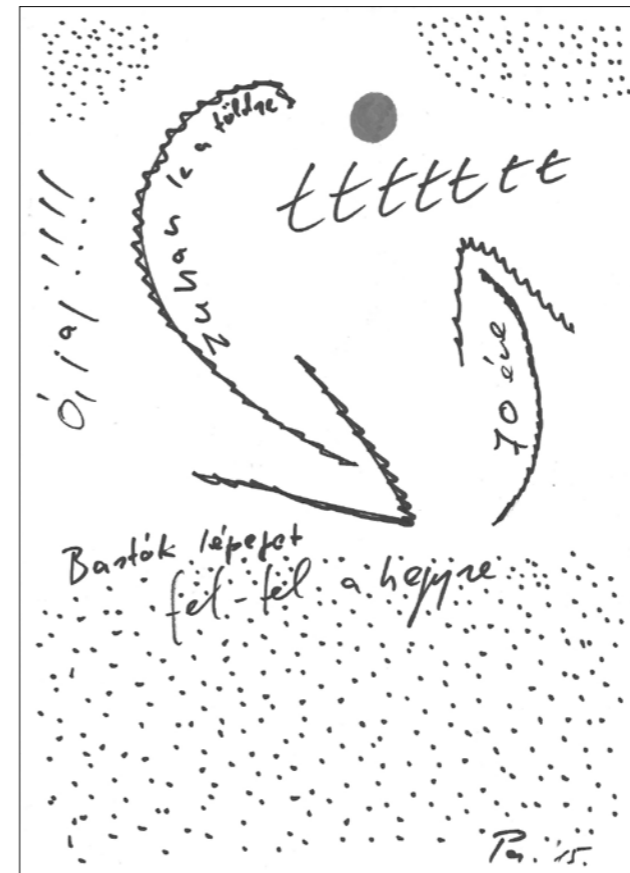

Az alkotóktól azt kértem, az évfordulta forduljon velük és Bartókkal, *bárhogyan*. Ha idén van bármilyen valós, jeles, kerek évfordulójuk, Bartókozzák meg azt. „Legyen akár házastársi kerek, kívüli gyerek, születési keret, haláli történetek, akárhonnán a bartóki szűrletek. Hassa át fordulatod fikció, ha nincs valódid. Írd, képezd meg, sorsfordítsd Légyottod a *fordulat* jegyében.”

A miskolci színháztörténeti és színeszmúzeumban június 20-án rendezett Légyott-est egyben a Herman Ottó Múzeum–Miskolci Galéria Múzeumok Éjszakája c. programsorozatának eseménye is. A képek és az írások a színeszmúzeum Teátrum Pinchely Galériájában Urbán Tibor Kondor Béla-díjas képzőművész, a Spanyolnátha főmunkatársa, a lap műhelyének is otthont adó Galéria kurátorra rendezésében lesznek láthatóak. A kiállítást Vass Tibor, a Légyott alapítója, a Spanyolnátha alapító főszerkesztője nyitja meg. A művekből a Miskolci Nemzeti Színház színművészei adnak elő.

A *Bartók plusz fordulta* installációja felépül a 20. Önök kerték Spanyolnátha Kertfesztiválon, ahol felolvasást is tartunk az írásokból; a Spanyolnátha a soron következő Légyottig folyamatosan válogatásokat közöl a művekből.

Vass Tibor

Petőcz András munkája

Barbély Virág munkája

Kiállító művészek:

Artner Ilona, Barbély Virág, Bárdosi József, Barti Magdolna, Batai Sándor, Beaty Czető, Becsy András, Berka Attila, Bibók Bea, Birtalan Ferenc, Bornemisza Rozi, Cselenyák Imre, Csorba Piroška, Damó István, Deák Csillag, Deák Németh Mária, Dicső Zsolt, Drozsnik István, Falcsik Mari, Fátyol Zoltán, Fecske Csaba, Fekete J. József, Für Emil, Gábor Enikő, Gábor József, Gáspár Ferenc, Gyenes Zsolt, Hegedűs Mária, Henn László András, Herendi Péter, Holló Kinga, Homonna György, Kántor József, Karádi Zsolt, Kecskés Péter, Kilián László, Kiss József, Kolumbán Melinda, Kontra Ferenc, Koppány Attila, Kölüs Lajos, Kőrösi Zoltán, Ladik Katalin, Láng Eszter, Lapis József, Lendvai Péter, Lévy Jenő, Lőrincz Róbert, Lux Antal, Magén István, Mányoki Endre, Mezösi Miklós, Miklós Gábor, Miklya Zsolt, Mózes Katalin, Nagy Géza, Nagy Stoica Georgeta, Némethi Lajos, Oláh András, Onagy Zoltán, Ország László, Ovidiu Petca, Payer Imre, Petőcz András, Pollágh Péter, Repászki Béla, Repászki Ferenc, Rob Ibolya, Rónai-Balázs Zoltán, Rőczei György, Simon Adri, Stark István, Susanna Lakner, Sütő Róbert, Sz. Jánosi Erzsébet, Szalai Zsolt, Székelyhídi Zsolt, Szeles Judit, Szénási Miklós, Szepessy Béla, Székárosi Endre, Szlauskó László, Szöcs Géza, Tenczer Tamás, Torma László, Triceps, Urbán Tibor, Üveges Tamás, Varsányi Emília, Vass Nóra, Vass Tibor, Vécsei Rita Andrea, Vörös István, Weiner Sennyei Tibor, Zombori József, Zsille Gábor, Zsubori Ervin

A Fügedi Márta Népművészeti Egyesület és a Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria Teátrum Pincehely Galéria szervezésében a COMPLEMENTUM I. – kortárs képzőművészek és népi iparművészek köcsög festései című kiállítás harmadik bemutató állomásaként a Diósgyőri Kézműves Alkotóház Mini Kézműves Galériájában szerepelt. (2015. május 22 - június 28.)

Köszöntőt mondott: Gergye Zoltán a Fügedi Márta Népművészeti Egyesület elnöke, Dobos Barbara keramikus és Urbán Tibor képzőművész, a kiállítás ötletgazdája

Kiállító művészek: Á.Tóth József, Dobos Barbara, Drozsnik István, Dunai Beáta, Gergye Zoltán, Éliás István, Fehér Tibor, Fésüs László, Homonna György, Horváth Kálmán, Jakab Gábor, Kiss Tanne István, Láng Eszter, Litwin József, Lőrincz Róbert, Máger Ágnes, Némethi Lajos, Pataki János, Pálfalusi Attila, Rézművesné Nagy Ildikó, Urbán Tibor, Varsányi Emília, Vass Tibor, Veres Attila, Zombori József

Szemes Csavar
„az ember galériája” TPG Csoport alkalmi kiadványa

Kiadja a **Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria**,
3530 Miskolc, Rákóczi u.2. www.miskolcigaleria.hu

Felelős kiadó: **Kákóczki Andás** intézményvezető
Alapító szerkesztő, kurátor: **Urbán Tibor**
Tipográfia: **Juhász Tibor**
Fotó: **Badacsonyi Ferenc, Kiss Tanne István, Miskolci Galéria Fotóarchívum**

Készült 400 pld-ban 3590/2015.

A TPG Kiemelt támogatói:
Á.Tóth és Barátai Produkciós és Reklámügynökség Kft.
(grafikai tervezés és nyomdai kivitelezés),
Spanyolnátha művészeti folyóirat
www.spanyolnatha.hu

A borítón Ladik Katalin munkája

Teátrum Pincehely Galéria
Színháztörténeti és Színészmúzeum,
(3530 Miskolc, Déryné u. 3.)

